
Україна (2 група)

Україна є країною походження, транзиту та поступово стає країною призначення для чоловіків, жінок і дітей, які є жертвами примусової праці та сексуальної експлуатації. Українців, потерпілих від торгівлі людьми, перевозять до Росії, Польщі, Іраку, Португалії, Об'єднаних Арабських Еміратів, Чехії, Туреччини, Німеччини, Азербайджану, Ізраїлю, Литви, Лівану, Кіпру, Греції, Італії, Македонії, Іспанії, Сирії, США, Албанії, Бахреїну, Боснії та Герцеговини, Китаю, Єгипту, Угорщини, Індії, Казахстану, Косово, Молдови, Чорногорії, Сербії, Словенії, Південної Африки, Туркменістану та Нідерландів. В межах країни українські жінки та діти страждають від торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації, жінки та чоловіки будь-якого віку – від торгівлі людьми з метою примусової праці, а дітей з неблагополучних сімей примушують до жебракування. Безпритульні діти та діти із дитячих будинків продовжують бути особливо уразливими до торгівлі людьми на території України. Будівництво, сільське господарство, виробництво, домашня праця, обробка дерева, догляд, торгівля та вуличне жебракування – ось галузі, де торгівля людьми найбільше поширена. Часто торгівці людьми є членами невеликих організованих груп, які проводять свою злочинну діяльність під керівництвом українців та їхніх іноземних «партнерів», зокрема, із Німеччини, Росії та Польщі.

Влада України не повною мірою дотримується мінімальних стандартів викорінення торгівлі людьми, проте вона докладає до цього значних зусиль. Протягом звітного періоду було прийнято законодавство, що може покращити ситуацію з наданням послуг постраждалим від торгівлі людьми, зокрема за допомогою національного механізму перенаправлення жертв. Суди винесли обвинувальні вироки більшій кількості торгівців людьми і засудили більшість з них до позбавлення волі. В рамках невеликого пілотного проекту Уряд також збільшив кількість виявлених жертв та перенаправив їх за одержанням допомоги до недержавних організацій, хоча і не надав останнім для цього фінансової допомоги. Допомога дітям, які постраждали від торгівлі людьми, залишалась невідповідною. Влада не вжила необхідних заходів для розслідування, кримінального переслідування та засудження державних службовців, що були співучасниками злочинів торгівлі людьми, і не розробила механізм попереджувальної ідентифікації потерпілих та перенаправлення їх за допомогою.

Рекомендації для України: активно вживати заходів до розслідування, кримінального переслідування та засудження державних службовців, причетних до злочинів торгівлі людьми, та забезпечити засудження винних службовців до відповідних термінів позбавлення волі; продовжувати активно розслідувати випадки торгівлі людьми та притягувати винних до відповідальності, а також засуджувати торгівців людьми до відповідних термінів позбавлення волі; покращити збирання даних щодо злочинів торгівлі людьми та відмежувати у статистичних звітах дані про торгівлю людьми з метою сексуальної експлуатації від торгівлі людьми з метою примусової праці; продовжувати моніторинг судових справ по торгівлі людьми та заохочувати прокурорів приділяти більш серйозну увагу таким справам та оскаржувати вироки, не пов'язані з позбавленням волі; ефективно запровадити новий національний механізм для того, щоб забезпечити випереджувальну ідентифікацію та направлення потерпілих за необхідними послугами;

широко розповсюдити інформацію про новий закон про протидію торгівлі людьми серед міністерств і відомств; розширити список послуг, що надаються державою потерпілим від торгівлі людьми, та надати фінансування недержавним організаціям, що надають необхідну невідкладну допомогу потерпілим від торгівлі людьми; розглянути питання створення фонду, де б акумулювалися кошти, конфісковані у торгівців людьми; надавати спеціалізовану допомогу дітям, потерпілим від торгівлі людьми; заохочувати суди до застосування спеціальних заходів для проведення допитів потерпілих таким чином, щоб інтереси потерпілих мали пріоритет, орієнтованих на пріоритет їхніх інтересів; забезпечити імунітет потерпілих від покарань за дії, вчинені як прямий результат знаходження у ситуації торгівлі людьми; надалі докладати зусиль з попередження торгівлі людьми спільно з громадським суспільством; підвищити координацію міжвідомчих зусиль для подолання явища торгівлі людьми; продовжувати проведення спеціалізованого навчання для прокурорів та суддів.

Притягнення до відповідальності

У звітному періоді Уряд України продемонстрував дещо більш ефективне вжиття заходів щодо розслідування, а також збільшення кількості засуджених за торгівлю людьми. Відповідно до статті 149 Кримінального кодексу України всі форми торгівлі людьми заборонено, а покарання за них складає від 3 до 15 років позбавлення волі, що є достатньо суворим і відповідає покаранню за інші тяжкі злочини, такі як зґвалтування. Уряд звітував про порушення 125 кримінальних справ щодо торгівлі людьми у 2011 році, що менше ніж у 2010 році, коли було порушено 145, і менше ніж у 2009, коли було порушено 160 кримінальних справ. В той же час 135 кримінальних справ було передано до суду порівняно з 111 у 2010 році і 80 у 2009 році. Україна повідомила про засудження 158 торгівців людьми у 2011 році порівняно з 120 засудженими у 2010 році і 110 у 2009. Вироки щодо 91 засудженого набрали законної сили, 53 з них було засуджено до позбавлення волі. Торгівці людьми засуджувались до різних термінів ув'язнення: від менш ніж двох років до десяти років позбавлення волі. 36 осіб було звільнено від відбування покарання з випробувальним терміном, що є збільшенням у порівнянні з 33 особами, які були звільнені від відбування покарання з випробувальним терміном у 2010 році. Крім того, апеляції 67 торгівців людьми ще знаходилися на розгляді у 2011 році, порівняно з 33 у 2010 році. На жаль, у 2011 році Уряд України не розподіляв статистичні дані правоохоронних органів щодо розслідування, кримінального переслідування або засудження винних осіб, які займалися торгівлею людьми з метою висвітлення протидії обом видам експлуатації: як сексуальній, так і трудовій. Прокурори продовжували оскаржувати м'які вирокі щодо осіб, засуджених за торгівлю людьми (45 поданих апеляцій у 2011 році). У 2011 році Уряд України співпрацював з як мінімум 20 іншими урядами щодо проведення спільних розслідувань та виконав три запити про екстрадицію. Протягом звітного року повноваження щодо виявлення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, було передано від Департаменту по боротьбі з кіберзлочинністю та торгівлею людьми до відділу, підпорядкованого Департаменту карного розшуку, який відповідав за цей напрямок до 2005 року. Держава продовжувала включати заняття щодо проблеми торгівлі людьми до регулярних навчань суддів. Також у грудні Національна Академія прокуратури провела семінар для правоохоронних органів щодо зміцнення їхньої спроможності протидіяти торгівлі людьми. Співучасть державних службовців у вчиненні злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, залишалась серйозною проблемою. Незважаючи на те, що влада не надала ніякої статистики щодо розслідування співучасті

державних службовців у торгівлі людьми, недержавні організації повідомляли, що корупція серед державних службовців, що стосується організації торгівлі людьми, залишається проблемою, включаючи співучасть прокурорів, суддів та прикордонників. Корупція серед органів місцевої влади і на рівні областей заважала розслідуванню та кримінальному переслідуванню злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми. Місцеві експерти розповіли про випадок, коли у Волинській області було притягнуто до відповідальності місцевого депутата, який організував злочинну групу, що вивезла 20 жінок до Польщі. Протягом 2011 року три співробітника підрозділів протидії торгівлі людьми, були засуджені до 3.5 років ув'язнення за вимагання хабарів від жінок, залучених до проституції. На кінець звітнього періоду їх апеляції не були розглянуті.

Захист

Влада України у звітному періоді не розширила коло заходів, спрямованих на захист і допомогу потерпілим від торгівлі людьми, однак прийняла закон, який повинен покращити надання послуг потерпілим у майбутньому. У вересні 2011 року Верховною Радою було прийнято Закон «Про протидію торгівлі людьми», відповідно до якого було встановлено повноваження відповідних державних органів щодо протидії торгівлі людьми та кодифіковано нормативні акти щодо цього питання. Крім цього, Закон передбачає запровадження формального механізму перенаправлення постраждалих за допомогою, а саме вимагає від осіб, які першими стикаються з постраждалими, направлення всіх потенційних жертв до Міністерства соціальної політики для отримання відповідного статусу та допомоги. Уряд у співпраці з ОБСЄ продовжував виконання пілотного проекту, метою якого є розробка механізму перенаправлення потерпілих у двох областях. В рамках проекту допомога була надана 43 особам порівняно з 20 у 2010 році. Міністерство внутрішніх справ повідомило про визнання потерпілими 294 осіб порівняно з 277 у 2010 році та 359 – у 2009. У 2011 році Міжнародна організація з міграції у співпраці з місцевими недержавними організаціями надала реінтеграційну допомогу 823 потерпілим від торгівлі людьми, три чверті яких є потерпілими від торгівлі людьми з метою примусової праці. Кількість потерпілих, які отримали допомогу знизилася в цьому році порівняно з 2010 роком, коли реінтеграційну допомогу тримали 1085 потерпілих. Влада не надавала недержавним організаціям фінансування на допомогу потерпілим, однак нематеріально підтримувала деякі організації, що надають допомогу потерпілим та проводять іншу діяльність, спрямовану на протидію торгівлі людьми, зокрема, було надано адміністративну підтримку та приміщення. Притулки, фінансовані державою, повідомили, що у 2011 році було надано допомогу 15 постраждалим від торгівлі людьми. В той же час влада продовжувала розраховувати на міжнародних донорів стосовно надання переважної більшості послуг для потерпілих. Уряд продовжував розміщувати дітей - жертв торгівлі людьми у тимчасові притулки для безпритульних дітей, що не надають спеціалізованих послуг постраждалим від торгівлі людьми. Уряд заохочував потерпілих співробітничати з правоохоронними органами у кримінальному переслідуванні торгівців людьми. 294 потерпілих допомагали у розслідуванні або кримінальному переслідуванні злочинів торгівлі людьми у 2011 році. Уряд трохи покращив свою діяльність щодо захисту потерпілих та свідків, адже частіше застосовував спеціальні заходи для проведення допитів потерпілих так, щоб врахувати пріоритет їхніх інтересів. Новий закон «Про протидію торгівлі людьми» надає можливість постраждалим від торгівлі людьми звертатися за отриманням тримісячного дозволу на проживання в країні, який може бути продовжений якщо постраждалий приймає участь у судовому

провадженні або його/її репатріація загрожуватиме його/її безпеці. Хоча не було жодного повідомлення про те, що жертви піддавалися покаранню за незаконні дії, вчинені в результаті їхнього залучення до торгівлі людьми, троє потерпілих були затримані на шість місяців, тому що вони з самого початку не були визначені як постраждалі від торгівлі людьми, а ще одна особа була затримана на період очікування депортації, адже на той час ще не було запроваджено правового статусу постраждалих від торгівлі людьми. Повідомлялося, що Управління по боротьбі з організованою злочинністю більш активно відслідковувало злочинні групи, що займаються торгівлею людьми та регулярно проводило моніторинг ферм та індустріальних районів, однак працівники, які займалися цією діяльністю, не були попередньо підготовлені для проведення таких розслідувань. У звітному періоді Міжнародна організація з міграції ідентифікувала 23 іноземців, які стали жертвами торгівлі людьми.

Запобігання

Уряд України продовжував свою діяльність щодо запобігання торгівлі людьми у 2011 році, але в обмеженому обсязі. Так, було підготовлено 15 телевізійних оголошень про надання послуг у сфері протидії торгівлі людьми, опубліковано 136 статей в електронних та друкованих засобах інформації, а також проведено 19 радіопередач. Уряд вжив певних заходів до регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, залучених до вербування українських громадян для роботи закордоном. Уряд надав матеріальну та обмежену фінансову допомогу недержавним організаціям для діяльності з попередження торгівлі людьми. Разом з Міжнародною організацією з міграції уряд провів п'ять навчальних сесій з цих питань для українських загонів перед відправленням їх до миротворчих місій у 2011 році, ці навчання є обов'язковими для українських миротворців. У січні 2012 року Уряд визначив Міністерство соціальної політики національним координатором щодо протидії торгівлі людьми. В кінці звітнього періоду Уряд прийняв Державну Програму протидії торгівлі людьми на 2012-2015 роки. Уряд не проводив просвітницьких кампаній для подолання попиту на комерційний секс.